

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

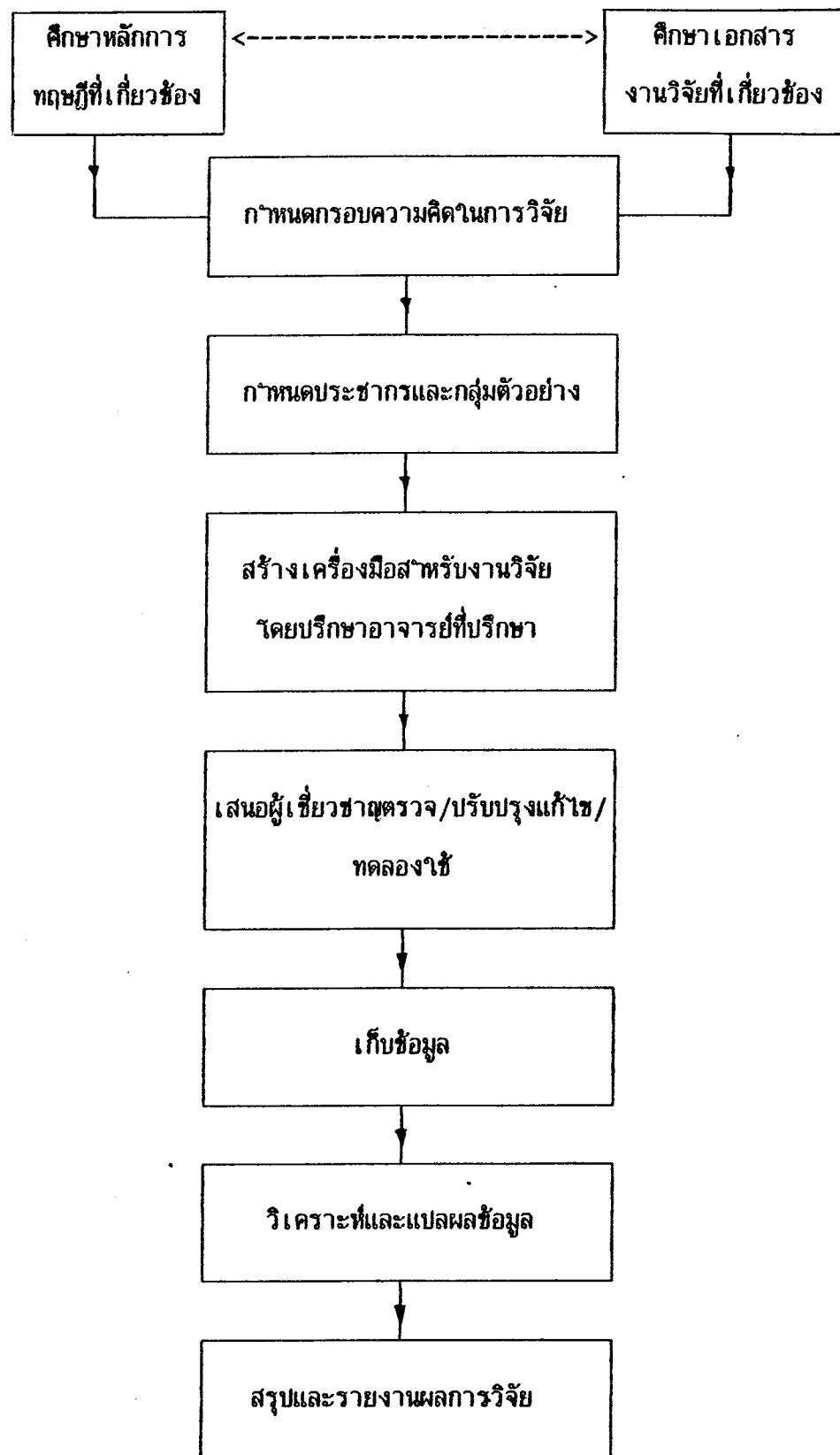
บทนี้เป็นรายละเอียดการดำเนินการวิจัยที่ประกอบด้วย ลำดับขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ประชากร กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอข้อมูล

3.1 ลำดับขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย มีลำดับขั้นตอนดังนี้

- 1) ศึกษาหลักการ ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมและจริยธรรม ของข้าราชการครูและผู้บริหารสถานศึกษา
- 2) กำหนดกรอบและแนวคิดในการวิจัย
- 3) กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 4) สร้างเครื่องมือสำหรับงานวิจัย ปรัชญาอาจารย์ที่ปรึกษา
- 5) เสนอ/เครื่องมือให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ/ปรับปรุงแก้ไข
- 6) ปรับปรุงเครื่องมือ ปรัชญาอาจารย์ที่ปรึกษา
- 7) นำเครื่องมือไปทดลองใช้/นำไปเก็บรวบรวมข้อมูล
- 8) วิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล
- 9) สรุปผลการวิจัยและรายงานผลการวิจัย

กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังเสนอในแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นบุคลากรในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเลย ปีการศึกษา 2537 แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 460 คน
2. กลุ่มครูผู้สอน จำนวน 4,831 คน
3. กลุ่มเจ้าหน้าที่ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ จำนวน 224 คน

3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากประชากร ซึ่งเป็นบุคลากรในสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดเลย ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง แยกแต่ละกลุ่มจากตารางของ R.V. Krejcie and D.W. Morgan ซึ่งยอมให้คลาดเคลื่อนได้ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ได้กลุ่ม ตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ดังนี้

- 1) กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 210 คน
- 2) กลุ่มครูผู้สอน จำนวน 345 คน
- 3) กลุ่มเจ้าหน้าที่ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ จำนวน 143 คน

ทั้งนี้วิธีการสุ่มตัวอย่างจากประชากรแต่ละกลุ่ม ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1) กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยให้โรงเรียนเป็นหน่วยของการสุ่ม ทำการสุ่มโรงเรียนจากทุกอำเภอ ตามสัดส่วนของจำนวนโรงเรียนในแต่ละอำเภอ ใช้ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนต่างๆ ที่ได้จากการสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่าง

2) กลุ่มครูผู้สอน ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบสองชั้น (Two - Stage Sampling) ดังนี้

ขั้นที่ 1 สุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยให้โรงเรียนเป็นหน่วยของการสุ่ม ทำการสุ่มโรงเรียนจากทุกอำเภอตามสัดส่วนของจำนวนโรงเรียนในแต่ละอำเภอ ซึ่งการสุ่มในขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนเดียวกับการสุ่มกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา

ขั้นที่ 2 สุ่มโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยให้ครูผู้สอนในแต่ละโรงเรียนเป็นหน่วยของการสุ่ม ทำการสุ่มครูผู้สอนในแต่ละโรงเรียนโดยวิธีจับฉลาก เพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนครูผู้สอนของแต่ละโรงเรียนที่ได้จากขั้นที่ 1 ประมาณร้อยละ 7.14

3) กลุ่มเจ้าหน้าที่ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยให้เจ้าหน้าที่ในแต่ละสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเป็นหน่วยของการสุ่ม ทำการสุ่มตามสัดส่วนของจำนวนเจ้าหน้าที่ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอในแต่ละอำเภอทุกอำเภอ ให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนเจ้าหน้าที่ในแต่ละสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอตามจำนวนขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

รายละเอียดจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในแต่ละอำเภอ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง จำแนกผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และเจ้าหน้าที่
ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

อำเภอ	(1)		(2)		(3)			
	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		เจ้าหน้าที่ในสำนักงาน			
	สถานศึกษา				การประถมศึกษาอำเภอ		รวม	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. เมืองเลย	72	32	863	62	29	18	964	112
2. วังสะพุง	76	34	1,006	72	27	17	1,109	123
3. ค่ายชัย	65	30	510	36	22	14	597	80
4. เขียงคาน	42	19	464	33	19	12	525	64
5. ท่าลี่	28	13	256	18	19	12	303	43
6. ภูกระดึง	42	19	457	33	19	12	518	64
7. ปากชม	28	13	273	19	17	11	318	43
8. ภูเรือ	30	14	227	16	14	9	271	39
9. นาแห้ว	17	8	102	8	15	10	134	26
10. นาด้วง	10	5	172	12	15	10	197	27
11. ภูหลวง	19	9	178	13	13	8	210	30
12. ผาขาว	31	14	323	23	15	10	369	47
	460	210	4,831	345	224	143	5,515	698

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

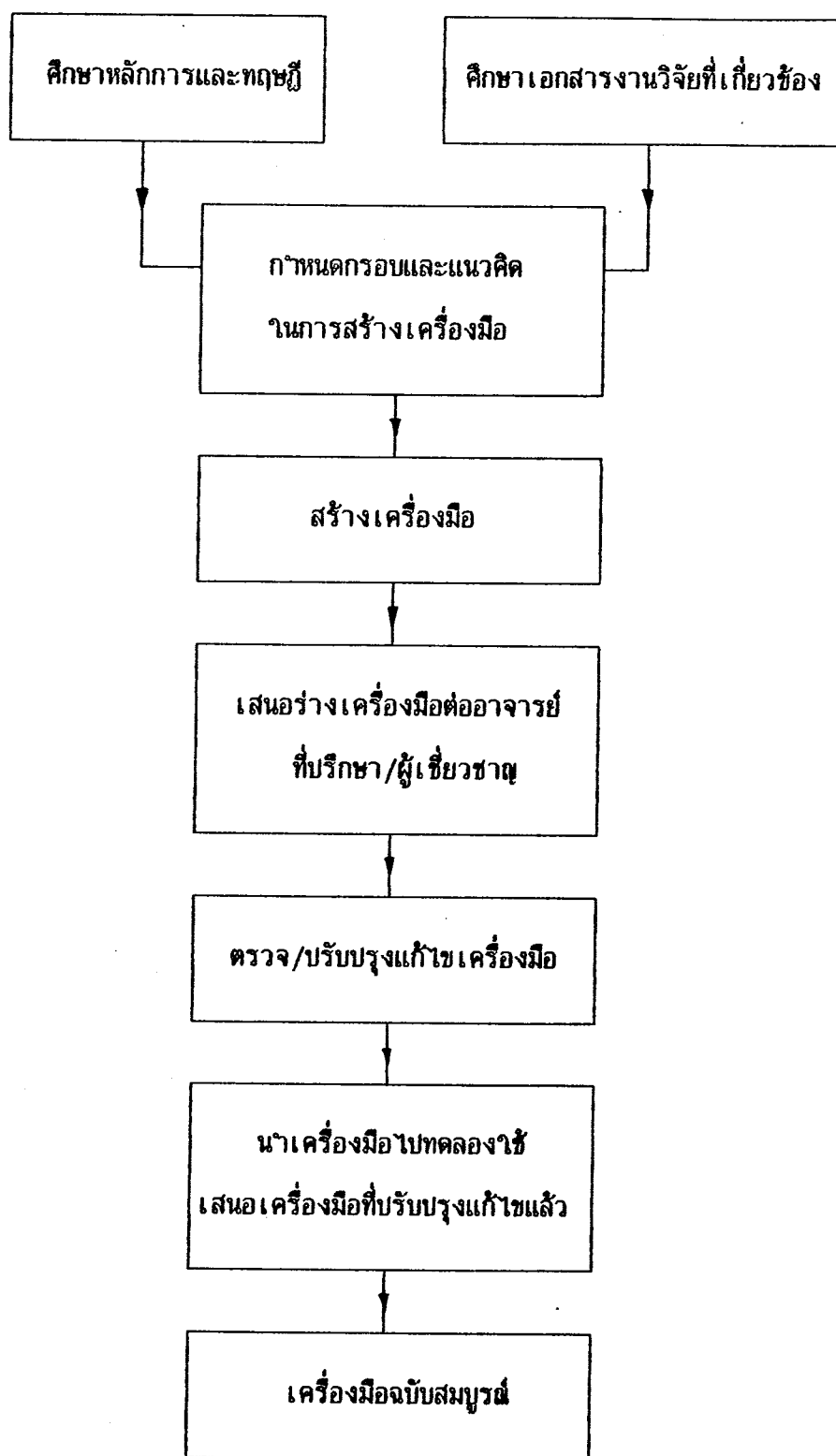
3.3.1 การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

- 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนขอข้อช่วยด้านคุณธรรมและจริยธรรม โดยสังเขป
- 2) ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรม นำมาสร้างเป็นกรอบคำถามเพื่อสร้างแบบสอบถามตามข้อช่วยของตัวแปรที่กำหนดในวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้
- 3) นำร่างแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและแนะนำแก้ไขปรับปรุง
- 4) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม เสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง
- 5) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับบุคลากรในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 38 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา 12 คน ครูผู้สอน 19 คน และเจ้าหน้าที่ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอภูเวียง 7 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยวิธีการแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha) ของ Cronbach ได้ค่าความเที่ยงทั้งหมดเท่ากับ 0.98
- 6) นำเครื่องมือที่ได้รับการแก้ไขปรับปรุงแล้วไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือดังกล่าว สามารถแสดงได้ดังแผนภูมิที่ 2

การสร้างเครื่องมือได้ดำเนินการตามขั้นตอน สรุปได้ดังแผนภูมิที่ 2

แผนภูมิที่ 2 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

3.3.2 โครงสร้างและลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) มีจำนวน 5 ข้อ มีคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา และตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ใน 4 ด้าน ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 60 ข้อ ดังนี้

1) ด้านคุณธรรมและจริยธรรมต่อวิชาชีพการบริหาร	15 ข้อ
2) ด้านคุณธรรมและจริยธรรมต่อเพื่อนร่วมงาน	15 ข้อ
3) ด้านคุณธรรมและจริยธรรมต่อสังคมและประเทศชาติ	15 ข้อ
4) ด้านคุณธรรมและจริยธรรมต่อตนเอง	15 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาใน 4 ด้าน ด้านละ 7 ข้อ เพื่อหารายการคุณธรรมและจริยธรรมที่สำคัญที่สุด ที่ควรมีในตัวผู้บริหารสถานศึกษา

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

- 1) นำหนังสือจากมหาวิทยาลัยขอนแก่น ถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดเลย เพื่อหาหนังสือถึงหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอทุกอำเภอ ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
- 2) ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างและนำไปด้วยตนเองในบางส่วน ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม 2537
- 3) ผู้วิจัยไปเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนได้ จำนวน 680 ชุด จากแบบสอบถามทั้งหมด 698 ชุด และได้คัดเลือกแบบสอบถามที่ถูกต้องและสมบูรณ์ได้ 666 ชุด คิดเป็นร้อยละ 95.42 ของแบบสอบถามทั้งหมด

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่รวบรวมได้ไปวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/PC⁺

- 1) ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม นำมาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และสรุปความเรียง
- 2) ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรม ของผู้บริหารสถานศึกษา ดำเนินการดังนี้
 - (1) คำนวณค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ของความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรม ของผู้บริหารสถานศึกษา ในแต่ละข้อคำตอบของแต่ละด้าน และแยกเป็น 3 กลุ่ม ตามตัวแปรที่กำหนด พร้อมทั้งคำนวณค่าเฉลี่ยแต่ละกลุ่มด้วย
 - (2) คำนวณค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคำตอบแต่ละข้อ ของแต่ละด้าน และแต่ละกลุ่มตัวแปร เพื่อพิจารณาการกระจายความคิดเห็นของแต่ละข้อของแต่ละด้านและกลุ่มตัวแปร

(3) เกณฑ์การให้คะแนน

การกำหนดค่าคะแนนจากแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ปฏิบัติมากที่สุด	เท่ากับ	5 คะแนน
ปฏิบัติมาก	เท่ากับ	4 คะแนน
ปฏิบัติปานกลาง	เท่ากับ	3 คะแนน
ปฏิบัติน้อย	เท่ากับ	2 คะแนน
ปฏิบัติน้อยที่สุด	เท่ากับ	1 คะแนน

(4) การแปลความหมายของข้อมูล พิจารณาระดับค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ตามหลักเกณฑ์ จุดกลาง (Mid Point) ของระดับช่วงคะแนน (Class Interval) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	4.51 - 5.00	หมายถึง มีการปฏิบัติมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.51 - 4.50	หมายถึง มีการปฏิบัติมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.51 - 3.50	หมายถึง มีการปฏิบัติปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.51 - 2.50	หมายถึง มีการปฏิบัติน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00 - 1.50	หมายถึง มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

(5) ผลที่ได้จากการวิเคราะห์นำมาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One-way analysis of variance (ANOVA) เมื่อพบความแตกต่าง จึงทำการทดสอบโดยใช้การเปรียบเทียบพหุคูณ (Multiple Comparison) โดยวิธีการของเซฟเฟ (S - Method) เพื่อทราบความแตกต่างของตัวแปรแต่ละคู่

3) ข้อมูลจากแบบสำรวจคุณธรรมและจริยธรรมที่พึงประสงค์ ของผู้บริหารสถานศึกษานำมาแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

3.6 การนำเสนอผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัย ซึ่งได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียงตามลำดับ ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังจะได้นำเสนอในบทต่อไป